Vanggewassen in de moestuin.

De onderstaande tekst is gepubliceerd onder een Creative Commons licentie[1].

Veel moestuiniers planten bepaalde bloemplanten aan omdat zij zouden helpen tegen aantastingen en plagen van bijvoorbeeld insecten en aaltjes. De bloemplanten beschermen dan de groenten door bijvoorbeeld bladluizen af te vangen: vandaar "vangplanten". De aanwezigheid van bloemplanten is dan gunstig voor de groenten.
Wie zoekt op Internet vind nog vele andere voorbeelden. Meestal betreft dit op zijn best ervaringskennis van de schrijver, maar enige wetenschappelijke onderbouwing vaak ver te zoeken. Veel informatie lijkt te berusten op "van-elkaar-horen" en van elkaar overschrijven. Dat gebrek aan onderbouwing wil natuurlijk niet zeggen dat het niet zou werken. Beschouw het vooral als een aansporing om er zelf wat mee te experimenteren. Het is leuk en interessant en misschien nog wel nuttig ook.

Enkele voorbeelden die wij vonden op Internet:

Afrikaantjes en bestrijding van aaltjes

Het bestrijdende effect van Afrikaantjes (*Tagetes*) op aaltjes (*Nematoden*) betreft vooral het aaltje *Pratylenchus penetrans*, en is al heel lang bekend. Er zijn aanwijzingen voor dat sommige andere aaltjes ook benadeeld worden door Afrikaantjes, maar de teelt van Afrikaantjes is niet effectief tegen de meeste andere aaltjes. Ook niet alle Afrikaantjessoorten hebben een even effectieve dodelijke werking tegen *Pratylenchus penetrans*. *Tagetes minuta* en *Tagetes erecta* werken minder effectief tegen *Pratylenchus penetrans* dan *Tagetes patula*. (uit: http://www.aaltjesschema.nl/Maatregelen/Vanggewassen/TagetestegenPratylenchus.aspx)
Er zijn nog heel veel andere websites te vinden met soortgelijke verhandelingen.

Barbarakruid en koolmot

Barbarakruid (*Barbarea vulgaris*) wordt gebruikt als vangplant voor de koolmot. Het vrouwtje van de koolmot zet haar eitjes liever af op Barbarakruid dan op spruitkool. Als de eitjes uitkomen blijkt echter dat Barbarakruid een slechte voedselplant: de rupsen groeien slecht of gaan dood. Barbarakruid wordt daarom wel een 'deadend' vanggewas genoemd. (Uit: http://www.kennisakker.nl/files/Kennisdocument/Rapport_FAB_200507.pdf).

---

[1] Bron: https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/nl/legalcode.

Toelichting:
Dit betekent vereenvoudigd het volgende (maar dit is geen vervanging van de volledige licentie):
Je bent vrij om:
- het werk te delen, te kopiëren, te verspreiden en door te geven via elk medium of bestandsformaat;
- het werk te bewerken, te remixen, te veranderen en afgeleide werken te maken;
- voor alle doeleinden, inclusief commerciële doeleinden.

De licentiegever kan deze toestemming niet intrekken zolang aan de licentievoorwaarden voldaan wordt.

Onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding — De gebruiker dient de maker van het werk, de Biologische Moestuinvereniging Hengelo (BMVH) te **vermelden**, een link naar de licentie te plaatsen en **aan te geven of het werk is veranderd**. Je mag dat op redelijke wijze doen, maar niet zodanig dat de indruk gewekt wordt dat de licentiegever instemt met je werk of je gebruik van het werk.

Boerenkool en koolwittevlieg
Boerenkool vangt koolwittevlieg af. Boerenkool kan mogelijk koolwittevlieg afvangen van andere koolbeplantingen. (Uit: http://www.kennisakker.nl/files/Kennisdocument/Rapport_FAB_200507.pdf).

Goudsbloemen en div. aantastingen
Goudsbloemen (*Calendula officinalis*) zouden ook prima als vangplant werken. Diverse auteurs noemen allerlei aantastingen die met goudsbloemen tegengewerkt zouden kunnen worden: zwarte bonenluis, aaltjes, witte vlieg en mieren.

1. Insecten als de zwarte bonenluis zit liever op je goudsbloem dan op je groenten, wat natuurlijk erg goed is voor je oogst. Bovendien trekt een vangplant vol luis weer natuurlijke vijanden aan, zoals lieveheersbeestjes. Daarnaast schijnt het mieren juist weer op afstand te houden. (Uit: www.moestuinblog.nl/2015/04/calendula-in-demoestuin/)
2. Aaltjesdodend: De wortels van goudsbloemen hebben, net als die van afrikaantjes, aaltjesdodende eigenschappen. Ze kunnen daarom succesvol worden toegepast tussen teelten of als teeltwisseling. (Uit: https://www.jointjedraaien.nl/wietforum/archive/index.php/t-7894.html).
3. Een ander voorbeeld is goudsbloem (Calendula) die aaltjes en witte vlieg weert. (Uit: http://www.janvanarkel.nl/onderwerp/etenruimteetc/teelt/hbectuinieren.pdf).
4. Was een bekende borderplant langs de huizen tegen mieren. Kun je ook als groenbemester gebruiken. Wordt soms ook genoemd voor de bestrijding van wortelaaltjes, hiervoor is momenteel nog geen wetenschappelijk bewijs. (Uit: Velt zadenlijst, Bijlage bij Seizoenen | november – december | 2014).

Oost-Indische Kers en div. aantastingen

1. De Oostindische kers (*Tropaeolum majus*) trekt zwarte bladluis aan, daarom kun je ze als vangplant voor die bladluizen uitzetten. (Uit: Velt zadenlijst, Bijlage bij Seizoenen | november – december | 2014, en uit http://www.velt.nu/bladluizen).
2. Oost-Indische kers kan goed werken als vangplant voor verschillende insecten. Wortelvlieg, witte vlieg, klein koolwitje en bladluis zoeken deze plant op en blijven daardoor van de groente af. (Uit: http://www.avvn.nl/combinatieteelt)

Kervel
Doel: weert mieren, slakken en luizen. Plant Kervel tussen planten of gewassen die de genoemde beestjes aantrekken.
(https://www.jointjedraaien.nl/wietforum/archive/index.php/t-7894.html)

Mosterdplant
Doel: schade door naaktslakken verminderen. Plant mosterdplanten tussen planten of gewassen die gevoelig zijn voor slakken.
(https://www.jointjedraaien.nl/wietforum/archive/index.php/t-7894.html)

Selderij
Doel: vermindert ei-afleg van koolmotten. Plant selderij (zowel knol- als bleekselderij kan gebruikt worden) tussen koolgewassen. De geur van selderij houdt koolmotten op afstand.
(https://www.jointjedraaien.nl/wietforum/archive/index.php/t-7894.html)

Zegekruid

1. Zegekruid (*Nicandra physalodes*), een wat minder bekende eenjarige plant, is ook zo'n nuttige plant die ingezet kan worden tegen witte vlieg. Zaai deze daarom bijvoorbeeld tussen de boerenkool. (Uit: http://www.avvn.nl/combinatieteelt).
2. Aantekening: ik zie de laatste tijd op verschillende plaatsen Zegekruid in Hengelo verwilderen vanuit tuinen. Ik weet niet of dit echt een goede keuze is voor de moestuin, aangezien de zaden misschien giftig zouden zijn (Uit: https://nl.wikipedia.org/wiki/Zegekruid) of zelfs de gehele plant giftig zou zijn en het meest giftig nog de wortel (Uit: http://www.gezondheidplus.nl/cms/index.php?mid=204&pagina=tekstpagina). Gezondheidplus.nl noemt zelfs: "Let op! Volwassenen dienen er altijd op toe te zien, dat kinderen nooit met deze plant in aanraking komen." Maar ja, zou het zo erg zijn? Ik zie de plant wel her en der in voortuinen en langs straatkanten in Hengelo groeien.

Met betrekking tot woelmuizen

1. Het planten van narcissen, dit wordt vaak toegepast in boomgaarden, zou woelmuissoorten verjagen (Uit: http://www.zoogdierenwerkgroep.be/hinder/predatieen-vraatschade/woelratten).
2. Tuingloxinia (*Carvillea delavayi*) en Bulgaarse sierui (*Nectaroscordium siculum*) en goudlook (*Allium moly*),verspreiden ondergronds een hinderlijke geur. Goudlook wordt ook onder de naam Mollenbollen verkocht. (Uit: http://www.velt.be/woelmuis)
3. Misschien is het zeker zo effectief om in de bomen langs de moestuin nestkasten op te hangen voor steenuilen en torenvalk – maar dat heeft natuurlijk niets met vangplanten te maken.

U kunt ook in veel publicaties de vermelding vinden dat Keizerskroon (*Fritillaria imperialis*) effectief zou zijn tegen woelmuizen en mollen. Maar ik ben ook wel eens de vermelding (de bron daarvan heb ik helaas niet meer) tegengekomen dat deze claim zou berusten op een verkeerde vertaling in het verleden uit het Engels. De Keizerskroon zou worden gebruikt ter bestrijding van wratten. Wratten zijn in het Engels "moles" en dat zou aanleiding voor de verkeerde vertaling zijn geweest. Zelf heb ik ook wel eens Keizerskroon in de tuin gehad – de muizen hebben zich doodgelachen.

Enkele aanvullingen via de website http://www.lagrandeborne.com/:
1. Tomaten beschermen asperges tegen de aspergekever.
2. Plant selderij naast kolen om het koolwitje af te weren.
3. Afrikaantjes (*Tagetes sp*.) bij bonen helpen tegen de bonenkever.
4. Plant een lid van de ui-achtigen tussen de koolplanten om te verhinderen dat konijnen wroeten in het perceel van de kolen.
5. Ui, prei, rozemarijn, salie weren de wortelvlieg af.
6. Basilicum helpt bij het voorkomen van insecten en ziektes bij tomaten.
7. Plant citroenkruid (*Artemisia abrotanum*) in de buurt van kolen tegen de koolvlinder en in de buurt van fruitbomen tegen fruitmot.
8. Knoflook is een effectief bestrijdingsmiddel tegen insecten.
9. Koriander helpt bladluizen af te weren.
10. Muntplanten weren het koolwitje af.
11. Salie beschermt kolen tegen het koolwitje.
12. Tijm weert larven van de koolvlieg af.
13. Tuinkers en radijzen helpen tegen de aardvlo.
14. Peterselie en tomaat helpen tegen witte vlieg.

Wie er een beetje tijd aan besteedt zal zonder twijfel nog meer van dergelijke claims op het Internet kunnen vinden.
Zoals gezegd: beschouw het vooral als een aansporing om er zelf wat mee te experimenteren. Het is leuk en interessant en misschien nog wel nuttig ook.